Petře, neváhej a jdi!

Původ materiálu
Ludmila Míchalová Mikšíková
Pořadí v lekci
9

Téma

Ježíšovo evangelium jde dál, i mezi pohany. Boží působení a láska ve světě nemá hranice.

Cíl

- Mladší děti: Děti si uvědomí, že Bůh má rád každého. Děti uslyší, jak může být těžké, když někým pohrdáme a štítíme se ho.
- Starší děti: Děti přijdou na to, jaké mají překážky nebo předsudky vůči ostatním. A co jim brání v tom, aby ostatní přijímali. Poslouží jim v tom příběh Petra a Kornélia.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Kornélius byl římským důstojníkem, jako voják měl vážené postavení. Dozvídáme se o něm, že byl zbožný a věřil v jediného Boha a podporoval židovský lid. Patřil do skupiny tzv. bohabojných. Bůh se k němu přiznává a posílá za ním anděla. Anděl Kornéliovi zvěstoval, že má poslat pro Šimona, zvaného Petr, a sice do města Joppe, kde bydlí u Šimona koželuha u moře. Tehdy to jako přesná adresa stačilo. Kornélius o pravosti poselství nijak nepochybuje, věří mu a přichystá se na něj. Je si vědom, že Petr mu má sdělit něco důležitého od Boha, proto svolává i rodinu a přátele. Chce se o ono dobré poselství podělit i s ostatními. Kornélius tak zariskuje, protože vlastně neví, koho a co má očekávat. Jeho risk se vyplatí, obohatí nejen sebe a své přátele, ale ukazuje tak cestu evangelia a nabídku křtu pro všechny pohany.

Bohabojní je označení pro určitou vrstvu lidí sympatizujících s židovstvím. Bohabojný byl nazýván pohan, který žil v úzkém styku se synagogou, ale předpisům židovského zákona se podřizoval jen částečně (např. Sk 10,2; Sk 10,22; Sk 13,16). Na jiných místech se o bohabojném mluví jako o tom, kdo „uvěřil v jediného Boha“ nebo „ctí jediného Boha“.

Proselyté byla skupina vyznavačů nežidovského původu, která se od bohabojných lišila tím, že se židovským předpisům podrobili cele.

Petr: Tou dobou přebývá ve městě Joppe, asi dva dny cesty od Cesareje, kde bydlel Kornélius. Petr patří ke konzervativní straně v prvotní církvi, která je stále ještě hodně propojena se synagogou. Dozvídáme se, že Petr stále dodržoval mnohé starozákonní předpisy, např. dodržuje určené hodiny pro modlitbu, předpisy pro jídlo a očišťující předpisy (srov. Lv 11,3nn; Dt 14,3). Z celého příběhu vychází obohacen i Petr, přichází na to, jak Bůh jedná mezi lidmi. Bůh odstraňuje pomyslné bariéry mezi křesťany a ostatními lidmi z pohanského prostředí. Petr se učí, že každý člověk je v Božích očích důležitý.

Petrovo vidění: Toto vidění se třikrát opakuje, svědčí to o jeho důležitosti a naléhavosti. Stalo se těsně předtím, než došli poslové od Kornélia. Je to jakýsi průlom z nebes, má Petrovi odhalit a ukázat něco, na co by jinak sám nepřišel. Díky tomuto vidění Petr posly přijímá a přijímá i pozvání do Kornéliova domu, i když pořádně netuší, o co jde. Bez tohoto vidění by nejspíš pozvání nepřijal, pro žida se neslušelo, aby jednal s pohany, natož tak, aby vešel do domu pohana. Celé vidění se nám může zdát jako humorný, ale jasně poučný vzkaz od Boha.

Petr, který se právě modlí na střeše domu (v té době a té krajině byly obytné i rovné střechy), a hladový čeká, než bude připraveno jídlo, má vidění. Petrovi je nabízeno jídlo v podobě zvířat, která ale pokládal za nečistá, takže i když byl hladový, nemohl se najíst. Bůh však na něj volá: „Vstaň, Petře, zabíjej a jez!“ Petr toto vidění hned nechápal, ale následné události mu jej objasnily. Právě při setkání s Kornéliem a jeho přáteli mu dochází, že Kristovo evangelium je důležitější než všechny kultické předpisy a ustanovení, a že by neměl bránit evangeliu v cestě i mezi pohany.

Misie mezi pohany: Tento příběh ukazuje úskalí, se kterými se musela potýkat první církev. Pro mnohé bylo těžké přijmout, že Kristovo evangelium platí i pro pohany. Byl to problém, který se řešil především v církvi v Jeruzalémě, sám Petr se pod nátlakem okolí přiklonil k názoru, že pro přijetí do církve není nutný jen křest, ale i obřízka.

Duch svatý: Může nás zarazit opačná posloupnost, než jakou bychom možná čekali, a sice, že na shromážděné v Kornéliově domě nejdříve sestoupil Duch svatý, a až poté byli pokřtěni. Duch svatý v tomto případě má právě dosvědčovat legitimitu toho, co následně probíhá. Duch svatý uschopňuje k přijetí křtu a utvrzuje Petra ve správnosti jeho jednání. Dochází k jakýmsi druhým letnicím, ale tentokráte mezi pohany. I zde se Duch svatý projevuje mluvením jazyky a velebením Boha.

Odkazy

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci a mladší školní děti

Pro nejmenší děti zvolíme aktivity, které skupina zvládne. Nebojme se klidně vybrat jen jednu nebo dvě aktivity.

Na velikou bílou plachtu nachystáme fotografie a obrázky dětí různých ras, národů a různých náboženství. Obrázky rozložíme po celé plachtě, aby bylo kolem nich dostatek místa. Čím víc a čím pestřejší, tím líp. Děti pozveme taky na plachtu a zeptáme se jich: S kým byste si chtěli hrát a proč právě s tímhle? Děti si vyberou jeden z obrázků a posadí se k němu. Ptáme se dál: S kým byste si naopak nechtěli hrát? Kdo vám připadne divný? A proč? Děti se opět přeskupí a okomentují svůj obrázek. Pak vyzveme děti, aby si sedly dokolečka kolem obrázků. Učitel okomentuje: Máme tu mnoho dětí z různých zemí, některé nám jsou sympatické a hned bychom si s nimi chtěli hrát, někdo nám připadne divný, někoho se dokonce můžeme bát. Přesto věřte, že Bůh mezi nikým nedělá rozdíl. Je jedno jakou máme barvu kůže, jakým jazykem mluvíme, jak jsme oblečeni. Pán Bůh má rád všechny děti, všechny lidi. A to je pro nás důležité. Společně se chytneme za ruce a zazpíváme píseň: Všechny děti v celém světě (BTS 6).

Učitel vypráví dál: „Poslechněte si jeden příběh, který se stal mezi dvěma kamarády, kteří na to museli teprve přijít. Na to, že Bůh má rád všechny a nikomu nestraní, a že my bychom se o to měli taky snažit. Petřík s Ondrou byli velicí kamarádi, potkali se už ve školce. Kdekoli se objevil Petřík, tam byl hned i Ondra. Oba zbožňovali hru na hasiče. Byli to výborní záchranáři. Měli taky velikou radost, když se po školce dostali na stejnou školu a dokonce do stejné třídy. Na škole byli i Ondrovi bratranci, byli to už třeťáci, velcí kluci, co ví, jak to na škole chodí. Ondra je měl rád a vzhlížel k nim. Bratranci Ondrovi jednou s posměškem řekli: „Cože ty se bavíš, s tou černou hubou, vždyť tvůj velký kámoš je cikán!“ Ondrovi to před tím vlastně vůbec nevadilo, sice mu bylo divné, že Petříkovi rodiče mají světlejší kůži i jiné vlasy, ale maminka mu to vysvětlila. Říkala, že Petřík je v pěstounské péči a jeho rodiče se o něj starají a mají ho rádi, ale Petřík není jejich vlastní. Barvu pleti i vlasů má Petřík po své pravé mamince. Od té chvíle, kdy Ondrovi bratranci začali o Petříkovi říkat takové věci a přidali se k nim i další kluci, byl Ondra zmatený. Jednou v družině, když byli všichni kluci spolu, prvňáci i třeťáci, hrál si Ondra se svými bratranci. Petřík je uviděl a s radostí za nimi běžel. Ale bratranci i další kluci se začali před všemi Petříkovi posmívat a nadávat mu. Ondra, chtěl ukázat, že je taky velký a chtěl se svým bratrancům vyrovnat, a tak na Petříka zavolal: „S tebou si hrát nebudu, ty jsi černý a já s Cikány nechci nic mít.“ Petřík se zarazil, tohle od Ondry vážně nečekal, se slzami zalezl do kouta, aby ho nikdo neviděl. Paní učitelka si všimla, že Petřík si nehraje s Ondrou,

a tak se Ondry zeptala, co se děje. Ondra uviděl plakajícího Petříka a hrozně se zastyděl, věděl že to přehnal. Jenomže jak něco takového napravit? Přiloudal se za Petříkem a řekl mu: „Promiň.“

Zeptáme se dětí, jak by mohl Ondra svoji chybu napravit? A zda se jim nepřihodilo něco podobného? Celé vyprávění a sdílení dětí můžeme ukončit modlitbou, modlíme se společně za konkrétní věci, vztahy a těžkosti, které děti při rozhovoru zmíní.

Na tento příběh navážeme příběhem o Petrovi a Kornéliovi. Na veliký papír nalepíme nebo nakreslíme do jednoho rohu postavu Petra a napříč do druhého rohu postavu Kornélia.
A začneme vyprávět příběh:

Petr apoštol měl spoustu práce, vždyť dostal veliký úkol, měl ostatním lidem říct, co pro ně udělal Pán Ježíš. Měl jim zvěstovat o tom, jak se narodil, jak působil, jak ostatním pomáhal a mnohé z toho Petr i sám zažil. Jak Ježíš zemřel, ale byl vzkříšen. Tu velikou radost si Petr nemohl nechat jen sám pro sebe. Šel do měst, teď byl právě ve městě Joppe, na návštěvě u Šimona koželuha. Jenže jednu věc Petr ještě nevěděl, myslel si, že zpráva o Ježíši patří jenom Židům, jenom těm, se kterými je dobré se kamarádit.

Ale v jiném městě žil jiný muž, jmenoval se Kornélius, byl to římský voják. Znal Pána Boha, věřil v něj, i když se nenarodil jako Žid. Snažil se žít dobře, jak nejlíp uměl, taky se k Pánu Bohu modlil. A jednou když se Kornélius modlil, se mu přihodila výjimečná věc. Zjevil se mu anděl a řekl: „Kornélie!“ Kornélius se vyděsil, ale odpověděl. Anděl mu řekl: „Kornélie, Bůh na tebe myslí. Pošli do Joppe a přiveď Petra!“ Kornélius netušil, co to má znamenat, neznal Petra. Věděl ale, že je to něco moc důležitého, a tak hned vyslal posly, aby Petra dovedli. Cesta jim trvala dva dny. A protože se na návštěvu těšil a věděl, že se stane něco velmi důležitého, svolal i všechnu svoji rodinu a přátelé, aby i oni byli u toho, až Petr dorazí.

Mezitím Petr nic netušil a už vůbec by ho nenapadlo se vydat do pohanské Cesareje. On je přece správný žid, tak co by tu tak mohl pohledávat. Kolem poledne je čas nejen na oběd, ale i na pravidelnou modlitbu. Hladový Petr se modlil na střeše, kde se taky bydlelo, a čekal, než ho zavolají na oběd. A v tom čekání měl zvláštní zjevení. Uviděl velikou bílou plachtu, která se snášela z nebe na zem a na té plachtě bylo mnoho zvířat. Ale jakých? Samé potvory, které byly zakázané jíst, ne že by nebyly dobré k jídlu, ale pro dobrého žida byly zakázané. Byly nečisté, aspoň tak o tom byl Petr přesvědčený. A k tomu všemu zazněl z nebe hlas: „Vstaň, Petře, zabíjej a jez!“ Petr se bránil: „Pane Bože, já, nikdy. Tak moc se celý život snažím, abych dělal to nejlepší. Nic z toho jsem nikdy nezkusil, a to je přece dobře, ne?“

Jenže zjevení se opakovalo, Petr to nevydržel a říká: „Co to po mně chceš, ty mě zkoušíš, že? Ale já to zvládnu, i když mám děsný hlad. Tyhle potvory do pusy vážně nevezmu!“

A při třetím zjevení řekl: „Pane, já už tomu vážně nerozumím. Co mám teda dělat, aby to bylo správně?“

Hlas ještě řekl: „Co Bůh prohlásil za čisté, ty nepokládej za nečisté! Petře, neváhej a jdi!“

Tu někdo přišel, návštěva — a přímo za Petrem. Poslové Petrovi řekli, kdo je posílá a co chtějí. A v tom to Petrovi došlo: „To je ono! Bůh mi jasně říká, že kamarádit se mám s každým! Bůh mezi lidmi žádné hranice nedělá. Tak bych ty hranice, kdo ještě jo a kdo už ne, neměl dělat ani já.“ Petr posly hned přijal a pohostil a druhý den se vydal na cestu za Kornéliem. Všichni na ně už nedočkavě čekali. Kornélius měl velikou radost, když Petra uviděl, přivítal ho a dokonce klekl na kolena. Jen si to představte, skoro generál klečí před rybářem. Petr se až styděl a řekl: „Vstaň, já jsem přece člověk jako ty.“ Už to věděl.

A tak všichni dychtivě poslouchali, co jim Petr řekne. Petr byl užaslý i ohromený zároveň, jak jenom mohl být tak hloupý a myslet si, že evangelium a zpráva o tom, co Ježíš všechno pro ostatní udělal, že patří jenom jemu a těm, komu to chce říct. Už mu došlo, že Bůh nikomu nenadržuje. A tak všechno řekl, pěkně od začátku, jak to s Ježíšem začalo, i jak skončilo, jak jej potkali už jako vzkříšeného. A jak jim přislíbil svého Ducha, který je už nikdy neopustí. A právě tenhle Duch, Duch Svatý najednou naplnil celý dům a všechny lidi v něm. Zázrak v přímém přenosu. Petr pak nechal všechny pokřtít.

Po vyprávění společně s dětmi vyrobíme obrázek. Dotvoříme obrázek s postavami. Petra a Kornélia propojíme cestou, která se může po papíře různě klikatit. S dětmi vymyslíme, co bránilo Petrovi, aby se s Kornéliem normálně bavil? Každé dítě může na společný obraz něco nakreslit, třeba nečistá zvířata. (Nečistá zvířata pro židy (Dt 14,3nn) např. prase, velbloud, zajíc, zvířata žijící ve vodě, ale nemající šupiny např. chobotnice, krab a z ptáků třeba orel, havran, pštros, sova, čáp, netopýr.)

Pomůcky: Fotografie nebo obrázky dětí různých ras, bílá plachta, veliký papír s postavami Petra a Kornélia, pastelky, fixy

Starší školní děti

Můžeme použít stejné aktivity, jen s drobnými obměnami. Připravíme obrázky lidí různých národností a různých ras. Dětí se ptáme, s kým by se rádi seznámili, s kým ne, kdo jim připadne divný, koho se boji?

Můžeme použít příběh o Petříkovi a Ondrovi, s dětmi více diskutujeme a rozebíráme, jaké příběhy donesou ony samy. Je dobré, aby byla naše diskuze nějak ukončena, buď písní nebo společnou modlitbou, kde se citlivě pokusíme modlit za děti a jejich příběhy.

Po převyprávění příběhu dostane každý čtvrtku. Podobně jako Petr a Kornélius. Do jednoho rohu děti nakreslí samy sebe a do druhého rohu můžou vybrat jeden z obrázků, které nám ještě zůstaly rozložené na plachtě. Děti vyberou postavu, která je jim nějak nesympatická nebo divná. Postavy spojí cestou a napíšou nebo nakreslí, co jim brání v tom, aby se s ostatními otevřeně bavily nebo kamarádily? Co jim na ostatních vadí?

Společně se pak na obrázky podíváme a pobavíme se nad nimi.

Pomůcky: Obrázky nebo fotografie lidí různých ras a národností, tuhé papíry formátu A4 (čtvrtky), pastelky, fixy, lepidla.

Liturgie

Písně

To já, o Pane můj (SV 331); *Před Tvou tváří, Pane* (SV 276); *Jednou budem dál* (SV 120); *Jedno jsme v Duchu svatém* (SV 119); *Nové přikázání* (SV 135), *Přijď již* (EZ 675); *Dej mi Pane bdělé srdce* (EZ 671)

Biblický text k zapamatování

Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé. On je Pánem všech. (Sk 10,34–36 b)

Rituál

Společné setkání lze pravidelně *zahajovat písní* např. Dík slovům tvým. Krátká je píseň *Dál přece nejdeme sami* (SV 39). Dá se využít také refrén písně *To já, ó Pane můj* (SV 331) a její první sloka „Koho pošlu, kdo se hlásí…" Na tyto písně se dá navázat představením postavy, o které si dnes budeme povídat.

Zahájení s pomocí *výtvarného znázornění*: Do světla reflektoru na plakátu umístíme dnešní postavu (černobílý obrázek), po vyprávění ji mohou děti vybarvit. Dnes se do světla opět vrací Petr a je překvapen, koho také může na cestě za Ježíšem potkat. Cizího vojáka Kornélia, který touží po Bohu.

Okénko do bohoslužeb

Na tabuli nebo veliký papír předepíšeme do jednoho sloupce DŘÍVE a do druhého DNES.
S dětmi vymýšlíme, co jsem my nebo naši předci dělali jinak než dnes. Prvních několik nápadů

řekneme sami, ať děti trochu namotivujeme. Třeba: Dřív museli lidi všude chodit pěšky. Dneska máme auto. Dřív se za krádež usekla ruka. Dneska zloděj buď dostane pokutu, nebo veřejně prospěšné práce a při veliké krádeži může jít i do vězení. Dřív ženy nesměly studovat, měly to zakázané. Dneska ženy studovat můžou, dělají profese, které dřív patřily jen mužům: lékařky, soudkyně, profesorky. Děti přináší své nápady. Až jich budeme mít dost nasbíraných, zeptáme se dětí: Co myslíte, je dobře, že se některé věci dělají jinak? Je dobře, že třeba měníme svůj názor o ostatních? Dojdeme k tomu, že ano, bez toho by nebyla možná ani změna, ani pokrok. Děti dnes uslyší příběh o apoštolovi Petrovi, který si uvědomil, že musí změnit svůj názor na ostatní lidi, na nežidy. A jak se pak dozvíte, ta změna způsobila, že křesťanství nepatřilo jenom Židům, protože Ježíš i všichni první učedníci byli Židé, ale začalo se šířit i dál mezi ostatní. A to bylo velmi prozřetelné a dobré. Křesťanství a evangelium o Ježíši doputovalo až tady mezi nás.

Modlitba

Pane Ježíši, děkujeme za to, že se můžeme měnit. Děkujeme za to, že nám pomáháš být lepšími. Děkujeme, že víme, že máš všechny lidi, zvířata i rostliny rád. Děkujeme, že víme, pro tebe je každý důležitý. I my. Prosíme tě, ať se nebojíme jít i mezi ostatní a ukazovat tvoji lásku k nám. Amen.

Odkaz na pracovní list
13 Petr naveden ke křtu pohana
08 Petr a Kornelius
Kam dále
Kejřová, Eva (upravil Tomáš Trusina): Petr naveden ke křtu pohana. (katechetick...
Pechar, Jaroslav: Zabíjej a jez! In Bratrstvo 4/2011.
Míchalová Mikšíková, Ludmila: Křest Kornélia a jeho přátel. (katechetická přípr...
Píseň „Dík slovům tvým“
Odkaz na píseň
To já, ó Pane můj, půjdu, když mne posíláš
Před tvou tváří, Pane, nemám vůbec nic
Jednou budem dál, jednou budem dál, já vím
Jedno jsme v Duchu svatém (SV119)
Nové přikázání (SV364)
Přijď již, přijď, Duchu stvořiteli, Duchu smíření
Dej mi, Pane, bdělé srdce
Cílová skupina
Předškolní
Mladší školní
Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)

Biblický odkaz (kat)

Skutky 10